

Sygn. akt II CSK 523/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa W. S.

przeciwko P. Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 lutego 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt IV Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powód powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które sformułował w formie pytań: „1) czy na gruncie art. 448 k.c. przesłanką warunkującą przyznanie zadośćuczynienia jest wystąpienie u osoby, której dobro osobiste zostało naruszone, ponadnormatywnej krzywdy w postaci szczególnych cierpień przybierających długotrwały i patologiczny charakter? 2) czy znaczny upływ czasu od chwili naruszenia doba osobistego i związane z tym zmniejszenie intensywności negatywnych doznań osoby, której doba osobiste zostały naruszone, wpływa na zmniejszenie stopnia krzywdy tej osoby, doznanej na skutek naruszenia dóbr osobistych, a w efekcie na możliwość przyznania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.?”. Zagadnienia te, powstałe na gruncie wykładni art. 448 k.c., miały nadto uzasadniać potrzebę wykładni tego przepisu (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie

Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Powód ograniczył się do sformułowania przytoczonych wyżej pytań, ale nie wskazał, jakie okoliczności świadczą o tym, że udzielenie na nie odpowiedzi będzie niosło za sobą korzyści dla systemu prawnego. Tymczasem problemy, które powód postawił we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania muszą być rozstrzygane indywidualnie, w odniesieniu do okoliczności każdej konkretnej sprawy, gdyż nie sposób w nich wypracować stanowiska o charakterze uniwersalnym. W nauce i orzecznictwie akcentuje się, że roszczenie pieniężne o skompensowanie skutków naruszenia dóbr osobistych, dla którego podstawę tworzy art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c., między innymi z uwagi na użycie w tym przepisie sformułowania „sąd może przyznać”, wymaga ocen zindywidualizowanych. Konieczność indywidualizowania ocen zasadności roszczenia o kompensatę krzywdy wyrządzonej przez doprowadzenie do zerwania więzi z osobą, która zmarła wskutek czynu niedozwolonego, wynika także z braku możliwości arbitralnego wyznaczenia kręgu osób legitymowanych do dochodzenia takiego roszczenia. Przysługuje ono bowiem tylko takim osobom, które - jako „najbliższe” zmarłemu - mogą w konkretnych okolicznościach powoływać się na naruszenie ich dobra osobistego w postaci szczególnych z nim więzi, zerwanych wskutek popełnienia czynu niedozwolonego. Krąg osób „najbliższych” zmarłemu nie jest zatem na stałe określony z chwilą przyjścia na świat, a przeciwnie musi

być wyznaczany z uwzględnieniem wieku zmarłego, jego sytuacji rodzinnej i osobistej. To samo dotyczy więzi ze zmarłym, które muszą mieć szczególny charakter, by można było konstruować w związku z ich zerwaniem roszczenie o ochronę dóbr osobistych (por. wyroki Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2015 r., II CSK 595/14 i z 7 sierpnia 2014 r., II CSK 552/13, nie publ.).

Wymienione przez powoda orzeczenie Sądu Apelacyjnego w [...], w którym cytowane ma być orzeczenie Sądu Okręgowego w C., dotyczą relacji między rodzicami i dziećmi oraz ujemnych przeżyć w związku z ich zerwaniem, nie zaś - jak w niniejszej sprawie - relacji między dorosłym rodzeństwem, z których każde funkcjonuje w założonej rodzinie, z małżonkiem i dziećmi. Tak dobrane orzecznictwo nie dowodzi występowania rozbieżności w wykładni art. 448 k.c., którą należałoby ujednolicić.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98, art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804), Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

I.n